

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПОЛОЖЕННЯ

про перевірку наукових, навчально-методичних та
кваліфікаційних робіт на академічний плагіат
в Одеському національному економічному
університеті

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

УХВАЛЕНО
Вченою радою ОНЕУ
Протокол № 7
від 26.03.2019 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про перевірку наукових, навчально-методичних та
кваліфікаційних робіт на академічний плагіат
в Одеському національному економічному
університеті

Положення про перевірку наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних робіт на академічний плагіат в Одеському національному економічному університеті. – Одеса: ОНЕУ, 2019 р. – 9 с.

Укладачі: Н. В. Сментина, д.е.н., доцент, зав. кафедри економіки,
права та управління бізнесом
Т. П. Іваницька, директор бібліотеки ОНЕУ

Погоджено:

Проректор

Т. Б. Кублікова

Юрисконсульт

Н. В. Шерстньова

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про перевірку наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних робіт на академічний плагіат в ОНЕУ (далі – Положення) регламентує порядок перевірки наукових і навчально-методичних робіт (підручників, які розглядаються на предмет надання грифу «Затверджено Вченою радою ОНЕУ», монографій, навчальних посібників, які розглядаються на предмет надання грифів «Рекомендовано Вченою радою ОНЕУ») (далі – робіт) від співробітників університету та представників інших організацій, а також кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів бакалавр, магістр, що навчаються в ОНЕУ (далі – університет) на академічний плагіат та заходи щодо його попередження.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, Статуту Одеського національного економічного університету та інших нормативно-правових актів.

1.3. Положення є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в ОНЕУ й застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та університетській нормативній базі.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Твір (робота, матеріал) – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), надана на паперових носіях або в електронному вигляді в мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному web-сайті університету (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), кваліфікаційна робота бакалаврського чи магістерського рівнів, курсова робота чи проект, реферат, есе, контрольна робота тощо).

Плагіат – привласнення авторства на запозичений твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях запозичень без посилання на автора. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень.

Плагіат академічний – плагіат в академічному середовищі – навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом або студентом у письмовій

або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненому на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

Цитата – порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному web-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі для того, щоб зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального обсягу матеріалу.

3. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

3.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

3.1.1 кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ступенів бакалавр, магістр;

3.1.2 навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники) та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання;

3.1.3 монографії, щодо яких вченою радою університету ухвалюється рекомендація до видання.

3.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється:

– творів, зазначених у п. 3.1.1, на етапі надання матеріалів робіт для розгляду кафедрою на попередньому (малому) захисті;

– творів, зазначених у п. 3.1.2 та 3.1.3, на етапі надання вченому секретареві для включення в порядок денний засідання вченої ради ОНЕУ не пізніше ніж за день до початку засідання.

3.3. Перевірка творів проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів із визначенням унікальності роботи.

Під час перевірки використовується така шкала унікальності твору:

– висока унікальність – робота допускається до захисту або (та) опублікування;

– середня унікальність – робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;

– низька унікальність – робота потребує доопрацювання та повторної перевірки або відхиляється без права подальшого розгляду.

Рішення щодо рекомендації до публікації, необхідності доопрацювання або відхилення ухвалюється за результатами перевірки (Таблиця 1).

Таблиця 1

Шкала унікальності твору

(у відсотках до загального обсягу матеріалу)

Вид твору	Висока унікальність	Середня унікальність	Низька унікальність
Монографія	85-100	70-84	менше ніж 70 – відхиляється
Науково-методичні праці	75-100	50-74	менше ніж 50 – відхиляється
Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти	80-100	60-79	не менше ніж 50

3.4. Перевірку на плагіат здійснює бібліотека за наданням твору на перевірку:

– автором твору, якщо визначається унікальність тексту монографії;

– фахівцем навчально-методичного відділу університету, у разі перевірки на унікальність тексту навчально-методичних праць (підручники, навчальні посібники) та інші навчально-методичні роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання). На підставі довідки щодо результатів перевірки на плагіат, наданої фахівцем бібліотеки, фахівець навчально-методичного відділу готує висновки для подальшого розгляду на вченій раді університету.

– науковим керівником кваліфікаційної роботи на етапі допуску роботи до малого (попереднього) захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів бакалавр та магістр. Вищезазначені особи, виявивши факт академічного плагіату, надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні кафедри.

3.5. Перевірка творів на наявність плагіату проводиться на основі електронного варіанта роботи. Робота надається на перевірку повністю, починаючи з титульної сторінки і закінчуючи додатками в pdf-форматі.

3.6. Порядок надання творів на перевірку на академічний плагіат залежить від виду твору.

3.6.1. Для творів, визначених у п. 3.1.1 Положення, науковий керівник кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти ступенів бакалавр, магістр напередодні малого (попереднього) захисту перш ніж надати відгук на роботу надсилає на електронну адресу lib-bibliogr@oneu.edu.ua завершений твір для

перевірки на оригінальність електронної версії роботи. Висновок про результати перевірки є підставою допуску студента до малого (попереднього) захисту.

Перевірка робіт на цьому етапі передбачає виявлення запозичень з бази даних кваліфікаційних робіт минулих років (починаючи з 2009 р.). Якщо в роботі поточного навчального року буде знайдено 60 % збігу з роботами, які знаходяться в базі, фахівець бібліотеки інформує про це завідувача кафедри та проректора з НІР. Завідувач кафедри на підставі результатів перевірки ухвалює остаточне рішення про наявність чи відсутність факту плагіату в роботі й доводить його до відома студента та наукового керівника (у письмовій або усній формі).

3.6.2. Для творів, визначених у п. 3.1.2 Положення, фахівець навчально-методичного відділу університету перевіряє на оригінальність електронну версію роботи, що вимагає рекомендації вченої ради університету до видання. Висновок відповідно до шкали унікальності твору є підставою подання документів на підпис ректорові університету для включення у порядок денний засідання вченої ради.

3.6.3. Для творів, визначених у п. 3.1.3 Положення, автор /автори твору перевіряють на оригінальність електронну версію роботи, що вимагає рекомендації вченої ради університету до видання. Висновок про результати перевірки відповідно до шкали унікальності твору є підставою подання пакета документів, зазначених у п. 3. Положення про видання монографій на підпис ректорові університету для включення в порядок денний засідання вченої ради.

3.7. Остаточне рішення щодо наявності в роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за мотивованими висновками ухвалюється кафедрами на своїх засіданнях. Під час ухвалення рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) і т.ін.) та її унікальність.

3.8. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються довідкою бібліотеки (додаток А), де зазначається відсоток унікальності тексту та джерела інформації, відносно яких виявлено запозичення. Відсоток унікальності є підставою отримання дозволу до опублікування матеріалів або відхилення без права подальшого розгляду.

3.9. У разі незгоди з результатами перевірки автор (автори) твору має право на апеляцію.

Апеляція подається особисто автором (авторами) твору на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

У разі надходження апеляції за наказом (дорученням) ректора створюється комісія для розгляду апеляції.

Комісія за фактом академічного плагіату може створюватися за наказом (дорученням) ректора як з ініціативи співробітників університету, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

Персональний склад членів комісії формується з досвідчених та авторитетних наукових і науково-педагогічних працівників університету. До складу комісії можуть включатися інші особи (за їхньою згодою), які не є співробітниками університету. У процесі розгляду апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів бакалавр, магістр до складу комісії залучається представник органу студентського самоврядування.

Апеляція розглядається апеляційною комісією в тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

4. ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Попередження плагіату в академічному середовищі університету здійснюють організаційно-методичні, наукові підрозділи університету проведенням наступного комплексу профілактичних заходів:

- інформування здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців про необхідність дотримання правил Кодексу академічної доброчесності, правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;

- розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані в письмових роботах матеріали;

- організація бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- запровадження в рамках відповідних дисциплін («Вступ до фаху», «Методологія наукових досліджень», «Основи академічного письма» тощо) вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел, правил опису джерел, оформлення цитувань;

- формування завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних новацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

– проведення заходів щодо наукової етики та недопущення академічного плагіату;

– ознайомлення здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців із цим Положенням.

Попередження плагіату в академічних роботах студентів регламентовано Положенням про запобігання плагіату та впровадження практики належного цитування в письмових роботах студентів Одеського національного економічного університету.

5. ПРОГРАМНО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ УНІКАЛЬНОСТІ ТВОРІВ

5.1. Програмно-технічні засоби (далі – програми) перевірки наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних робіт є інструментом для виявлення запозичень. Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи застосовується принаймні дві програми пошуку і виявлення плагіату.

5.2. Перед поданням твору на перевірку до бібліотеки університету автору рекомендовано провести самоперевірку письмової роботи на оригінальність тексту, відсутність плагіату за допомогою однієї з безкоштовних комп'ютерних програм, яка знаходиться у вільному доступі в мережі Інтернет.

5.3. Фахівець бібліотеки, що здійснює перевірку творів залежно від поставленого завдання, обирає програму, функціональні можливості якої повною мірою задовольняють поставленому завданню.

Довідка про результати перевірки кваліфікаційної роботи здобувача
вищої освіти ступеня бакалавр, магістр*

UNICHECK

Прізвище, імя, по батькові студента

Дата надходження _____

Дата перевірки _____

ДОКУМЕНТИ

___% оригінальності

___% запозичень

кількість джерел, із
яких запозичено текст

Перелік джерел та відсоток запозичень:

Примітка: Довідка надсилається разом із текстом, що перевірявся. По тексту програмою перевірки маркеруються запозичення.